

**ΤΟΜΕΑΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Τίτλος κατεύθυνσης:

Συγκρούσεις: Διαχείριση Συγκρούσεων και Επικοινωνία

Στόχος της κατεύθυνσης είναι να προσφέρει εξειδικευμένη επιστημονική γνώση στις θεωρητικές προσεγγίσεις και πρακτικές που αφορούν τη φύση της σύγκρουσης και τις γενεσιουργικές αιτίες των συγκρούσεων, καθώς και την επίλυση και διαχείριση των συγκρούσεων. Δίνεται έμφαση στην ανάλυση της ψυχοδυναμικής των αλληλεπιδράσεων και των επικοινωνιακών πρακτικών που χαρακτηρίζουν τις συγκρούσεις σε ενδοπροσωπικό διαπροσωπικό και δια-πολιτισμικό επίπεδο. Μέσα από συζητήσεις και μελέτη περιπτώσεων διερευνώνται οι τύποι των συγκρούσεων, οι στρατηγικές διαχείρισης των συγκρούσεων, καθώς και οι τεχνικές διαμεσολάβησης και διαπραγμάτευσης των συγκρούσεων.

Η κατεύθυνση απευθύνεται σε υποψηφίους που ασχολούνται ή πρόκειται να απασχοληθούν σε πλαίσια όπου απαιτούνται δεξιότητες διαπραγμάτευσης και διαμεσολάβησης, διαπραγμάτευσης σε περιπτώσεις διαπολιτισμικών συγκρούσεων, διαχείρισης ανθρώπινων πόρων σε οργανισμούς και επιχειρήσεις. Τέτοια επαγγελματικά πλαίσια είναι π.χ. ο χώρος της δημόσιας διοίκησης, ο τομέας της εκπαίδευσης, ο τομέας της υγείας, κερδοσκοπικοί και μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, φορείς της κοινότητας, κοινωφελείς οργανισμοί, ιδιωτικοί οργανισμοί και επιχειρήσεις, κ.α.

Περί Συγκρούσεων: Θεωρίες και Πρακτικές

Υπεύθυνη Μαθήματος: Αθηνά Μαρούδα-Χατζούλη

Διδάσκων: Χαράλαμπος Τσέκερης

Περιγραφή Μαθήματος

Το μάθημα αυτό εισάγει τους σπουδαστές στο πολυεπιστημονικό πεδίο των συγκρούσεων. Αναπτύσσονται οι βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις σχετικά με την έννοια της σύγκρουσης σε επίπεδο ενδοπροσωπικό και διαπροσωπικό. Στόχος είναι η διερεύνηση της ψυχολογικής βάσης των συγκρούσεων, αλλά και θεμάτων που αφορούν ηθικά διλήμματα και συγκρούσεις, καθώς και θεμάτων σχετικών με τις συγκρούσεις και τα Μέσα Επικοινωνίας. .

- Η ψυχολογική βάση των συγκρούσεων. Βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις
- Θεωρίες σύγκρουσης στον εργασιακό, οργανωσιακό χώρο
- Ηθικά διλήμματα, κανόνες συμπεριφοράς και συγκρούσεις
- Συγκρούσεις και Μέσα Επικοινωνίας

Βασική Βιβλιογραφία

Περί Συγκρούσεων

Canary, D., Cupach, W.R., Messman, S.J. (1995). *Relationship Conflict*. London, Sage publications.

Cahn, D. D. (1990). *Intimates in Conflict: A Communication Perspective*. Hillsdale, New Jersey, Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

Clegg, S., Hardy, C., & Nord, W. (1996). *Handbook of Organization Studies*. London, Sage Publications

Deutsch, M. (1991). Subjective features of conflict resolution: Psychological, social and cultural influences. In R. Vayrynen (ed.) *New Directions in Conflict Theory: Conflict Resolution and Conflict Transformation* (pp.26-55). London: Sage

Forsyth, D. R. (1983). *Group Dynamics*. California, , Brooks/Cole Publishing Company

- Fisher, R. (1993). Towards a social-psychological model of intergroup conflict. In. K. Larsen (ed.) *Conflict and Social Psychology* (pp.109-122). Oslo: PRIO
- Fisher, R. (1990) *The Social Psychology of Intergroup and International Conflict Resolution*, New York: Springer Verlag. Chapter 4. Group Factors in the Escalation of Intergroup Conflict
- Janis, I., & Mann, L. (1977). *Decision Making: A psychological Analysis of Conflict Choice and Commitment*. New York: The Free Press, A Division of Macmillan Publishing Co., Inc.
- Lulofs R.S. & Cahn, D.D. (2000) *Conflict, From Theory to Action*. London: Allyn and Bacon
- Eadie, W. F. & Nelson, P. E. (Eds). (2001). *The Language of Conflict and Resolution*. London: Sage Publications, Inc.
- Tidwell, A. (2001). *Conflict Resolved?* London: Continuum. Κεφ. 1: The challenges of conflict resolution.

Συγκρούσεις και Κοινωνία – Ενδο-ομαδικές και Διο-ομαδικές Συγκρούσεις

- Egan, G. (1976). *Interpersonal Living*. California, Brooks/Cole Publishing Company
- Kraemer S, Roberts J. (Επιμ.) (2006). *Περί του Συναισθηματικού Δεσμού. Πολιτικές για μια Ασφαλή Κοινωνία*. Αθήνα: Εκδ. Πολύτροπον. (Επιμέλεια για την ελληνική έκδοση: Αθηνά Χατζούλη.
- Kristeva, J. (1991) *Strangers to ourselves*, New York: Columbia University Press.
- Lacan, Z. (1987) *Η Οικογένεια. Τα Οικογενειακά Συμπλέγματα στη διαμόρφωση του ατόμου*, Αθήνα: Εκδ. Καστανιώτη.
- Robben, A.C.G.M., Suarez-Orozco, M.M., (Eds.) (2000) *Cultures under Siege. Collective Violence and Trauma*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Vincent de Gaulejac (1987) *Η Ταξική Νεύρωση. Κοινωνική Διαδρομή και Συγκρούσεις Ταυτότητας*, Αθήνα: Εκδ. Παπαζήση.
- Wetherell, M. (Επιμ.) (2004) *Ταυτότητες, Ομάδες και Κοινωνικά Ζητήματα*, Αθήνα: Εκδ. Μεταίχμιο.

- Καραποστόλης, Β. (1999) *Συμβίωση και Επικοινωνία στην Ελλάδα*, Αθήνα: Εκδ. Αλεξάνδρεια.
- Ναυρίδης, Κ., Χρηστάκης, Ν. (2005) *Κοινωνίες σε Κρίση και Αναζήτηση Νοήματος*, Αθήνα, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα.
- Μανιαδάκης, Γ., Βλαχάκη Ε., Σταθάκος, Δ., Γιανναράς, Χ., Κυριαζής, Δ. (2006) *Ρωτούσαν για την ταυτότητα. Πολιτισμική Κρίση και Ψυχική Απορία στην Ελληνική Πραγματικότητα*, Αθήνα: Εκδ. Αρμός.
- Μαρούδα – Χατζούλη Α. (2009). *Η Ανάγκη του Ανήκειν. Ομαδικότητα και Συγκρούσεις στις Ομάδες*. Αθήνα: Εκδ. Παπαζήση
- Μαρκουλής, Μ. Δικαίου Μ (Επιμ) 2005 *Πολιτική Ψυχολογία, Προβλήματα και Προοπτικές*, Αθήνα: Εκδ. Τυπωθήτω-Δαρδανός.
- Μαρκούλης, Δ. (επ) *Πολιτική Ψυχολογία*.
Το κείμενο του Π. Κορδούτη, Θεωρητικό Πλαίσιο για την κατανόηση της διομαδικής σύγκρουσης.

Συγκρούσεις και Οργανισμοί

- Pruitt, D. & Rubin, J. (1986). *Social Conflict: Escalation, Stalemate & Settlement*, N.Y.: Random House. Κεφ. 9.
- Putnam, L.L. (1988). Communication and Interpersonal Conflict in Organizations, *Management Communication Quarterly*, 1, (3), pp. 293-301.
- Thomas, K. (1992). Conflict and negotiation processes in organizations. In M. Dunnette & L. Hough (eds.) *Handbook of Industrial and Organizational Psychology* Vol. 3 (pp.651-717). Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press (2nd ed.)

Συγκρούσεις, Επικοινωνία και Διαχείριση Συναισθημάτων

Υπεύθυνη μαθήματος: Μπετίνα Ντάβου

Περιγραφή Μαθήματος

Το μάθημα εισάγει τους σπουδαστές στο μικρο-επίπεδο της ανθρώπινης επικοινωνίας και των στενών διαπροσωπικών σχέσεων μέσα από το πεδίο της συγκίνησης και των συναισθημάτων. Θα επικεντρωθούμε στους τρόπους με τους οποίους τα συναισθήματα συνδέονται με τη δημιουργία, έκφρασή, εξέλιξη και έκβαση της σύγκρουσης, καθώς και στα επακόλουθά τους για τους εμπλεκόμενους. Ιδιαίτερως θα μελετήσουμε τη δράση των συναισθημάτων σε καταστάσεις σύγκρουσης στις στενές διαπροσωπικές σχέσεις, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον εργασιακό χώρο. Θα καλυφθούν οι εξής ενότητες:

1. Εισαγωγικά περί διαπροσωπικών σχέσεων, συγκρούσεων, συγκίνησης και διαχείρισης συναισθημάτων
2. Θεωρίες της συγκίνησης και των συναισθημάτων
3. Νεώτερα μοντέλα τη συγκίνησης / μη λεκτικές παράμετροι της εκδήλωσης των συναισθημάτων (προβολή και σχολιασμός βίντεο Ekman «Το Πρόσωπο»)
4. Τα συναισθήματα της σύγκρουσης, μηχανισμοί πρόκλησης, ψυχικές ιδιότητες, αντιδράσεις του «άλλου» (νείκος-φιλότητα, θυμός, φόβος, αβοηθησία, αηδία, περιφρόνηση)
5. Επιδράσεις, λειτουργίες και διαχείριση των συναισθημάτων, κοινωνικές και ιστορικές επιδράσεις στους κανόνες εκδήλωσης
6. Επιδράσεις των συναισθημάτων στη σκέψη και τη συμπεριφορά, θεραπευτικές επιδράσεις της εκδήλωσης και διαχείρισης των συναισθημάτων (αρνητικών και θετικών)
7. Συγκρουσιακές σχέσεις (μοτίβα αλληλεπίδρασης, «ανταλλαγές») και συγκρουσιακοί άνθρωποι (εμπειρίες στην οικογένεια, τύποι δεσμού και επικοινωνία του συναισθήματος).
8. Ύφος και στρατηγικές διαχείρισης των συναισθημάτων
9. Εφαρμογές

Βασική βιβλιογραφία

Bourke, J. (2005/2011) *Φόβος: Στιγμιότυπα από τον πολιτισμό του 19^{ου} και του 20^{ου} αιώνα*, Αθήνα: Σαββάλας.

Καφέτσιος, Κ. (2005) *Δεσμός, Συναίσθημα και Διαπροσωπικές Σχέσεις*, Αθήνα, Τυπωθήτω.

Ντακ, Στ. (2004/1998) *Ανθρώπινες Σχέσεις*, Αθήνα, Καστανιώτης

Oatley K. & Jenkins J.M. (2004/1996) *Συγκίνηση: Ερμηνείες και Κατανόηση* (μεταφ. Μπ. Ντάβου & Μ. Σόλμαν), Αθήνα, Παπαζήσης.

Σταλίκας, Α. & Μπούτρη, Α. (2004). *Θεμελιώδη θέματα ψυχοθεραπείας: Το συναίσθημα στην ψυχοθεραπεία*. Ελληνικά Γράμματα.

Watzlawick, P., Beavin-Bavelas, J., Jackson, D. (2004/1967) *Ανθρώπινη Επικοινωνία και οι Επιδράσεις της στη Συμπεριφορά*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

Χρηστάκης, Ν. (2010). *Το Πρόσωπο και οι Άλλοι: Θέματα Επικοινωνίας και Κοινωνικής Ψυχολογίας*. Αθήνα, Παπαζήσης.

Στη βιβλιογραφία περιλαμβάνεται φάκελος με επιστημονικά άρθρα που επικαιροποιείται κάθε ακαδημαϊκή χρονιά.

Ποσοτικές Μέθοδοι Έρευνας και Ανάλυσης

Υπεύθυνος Μαθήματος: Αντώνης Αρμενάκης

Περιγραφή Μαθήματος

- Γενική εισαγωγή στα είδη της κοινωνικής έρευνας: δημοσκόπηση, πείραμα, ανάλυση περιεχομένου, συνέντευξη, ομάδες εστίασης, παρατήρηση. Σχεδιασμός διεξαγωγής, πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα.
- Σχεδιασμός ερωτηματολογίου και δομημένης συνέντευξης
- Περιγραφική στατιστική: πίνακες κατανομής συχνοτήτων, διαγράμματα, αριθμητικά μέτρα.
- Επαγωγική στατιστική: θεωρία εκτιμητικής και ελέγχου υποθέσεων.
- Συμπερασματολογία για ένα πληθυσμό: σημειο-εκτιμητές, διαστήματα εμπιστοσύνης και στατιστικά τεστ για μέση τιμή, ποσοστό και διακύμανση.
- Συμπερασματολογία για δύο πληθυσμούς (σύγκριση): σημειο-εκτιμητές, διαστήματα εμπιστοσύνης και στατιστικά τεστ για μέσες τιμές, ποσοστά και διακυμάνσεις.
- Έλεγχος χ^2 : πίνακες συνάφειας, ανεξαρτησία, ομοιογένεια, καλή προσαρμογή.
- Ανάλυση διακύμανσης: σύγκριση τριών ή περισσότερων μέσων τιμών κατά ένα και δύο παράγοντες.
- Απλή γραμμική παλινδρόμηση και συσχέτιση.

Επιπλέον, διδασκαλία και χρήση του SPSS:

- Περιβάλλον και βασικές λειτουργίες.
- Εισαγωγή και ηλεκτρονικός έλεγχος στοιχείων.
- Επεξεργασία και ανάλυση δεδομένων

Βασική Βιβλιογραφία

Christensen Larry (2007). *Η πειραματική μέθοδος στην επιστημονική έρευνα*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Robson Colin (2007). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου: ένα μέσον για κοινωνικούς επιστήμονες και επαγγελματίες ερευνητές*, Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Γιαλαμάς Βασίλης (2005). *Στατιστικές τεχνικές και εφαρμογές στις επιστήμες της αγωγής*, Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

Γναρδέλλης Χαράλαμπος (2003). *Εφαρμοσμένη στατιστική*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Γναρδέλλης Χαράλαμπος (2006). *Ανάλυση Δεδομένων με το SPSS 14.0 for Windows*, Αθήνα: εκδόσεις Παπαζήση.

Κυριαζή Νότα (2002). *Η κοινωνιολογική έρευνα: κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών*, Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

Φίλιας Βασίλης (επιμ.) (1996). *Εισαγωγή στη μεθοδολογία και τις τεχνικές των κοινωνικών ερευνών*, Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Μεθοδολογία Κατεύθυνσης: Ποιοτικές Μέθοδοι Έρευνας

Υπεύθυνη Μαθήματος: Μπετίνα Ντάβου

Διδάσκοντες: Μπετίνα Ντάβου, Νικόλας Χρηστάκης, Ελπίδα Ρίκου

Περιγραφή Μαθήματος

Το μάθημα επικεντρώνεται στην κατανόηση και χρήση ποιοτικών ερευνητικών μεθόδων και ιδιαίτερα σε εκείνες που χρησιμεύουν στη μελέτη των ανθρώπινων σχέσεων, της επικοινωνίας και της αλληλεπίδρασης. Θεματικές ενότητες:

- Η αφήγηση ζωής
- Σύγκριση ποσοτικών και ποιοτικών ερευνητικών μεθόδων
- Τεχνικές των ποιοτικών μεθόδων: διατύπωση ερωτήματος, συλλογή, καταγραφή και ανάλυση δεδομένων, κριτήρια ελέγχου επιστημονικής εγκυρότητας, δειγματοληπτικές στρατηγικές, συγγραφή ποιοτικής ερευνητικής έκθεσης
- Η ερευνητική συνέντευξη βάθους
- Οι ομάδες εστίασης
- Η παρατήρηση
- Λογοαναλυτικές προσεγγίσεις στην Κοινωνική Ψυχολογία

Η αξιολόγηση του μαθήματος βασίζεται στην εκπόνηση και συγγραφή κοινής για την ομάδα ερευνητικής εργασίας, στο ευρύτερο πεδίο της ψυχολογίας της επικοινωνίας και των διαπροσωπικών σχέσεων.

Οι φοιτητές που θα το επιλέξουν πρέπει να έχουν προϋπάρχουσα γνώση σε βασικά μαθήματα ψυχολογίας της επικοινωνίας.

Βασική βιβλιογραφία:

- Christensen L. B. (2007) *Η Πειραματική Μέθοδος στην Επιστημονική Έρευνα*, Αθήνα, Παπαζήσης.
- Creswell, J. (1998) *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Traditions*, London, Sage.
- Ιωσηφίδης, Θ. (2003) *Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων στις κοινωνικές επιστήμες*. Αθήνα, Κριτική.
- Lindlof, T.R. (1995) *Qualitative Communication Research Methods*, London, Sage.

Mason, J. (2009) *Η Διεξαγωγή της Ποιοτικής Έρευνας*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

Richardson, J. (Ed.) (1996) *Handbook of Qualitative Research Methods*, Part II, Leicester, BPS Books.

Τα συναφή με τις ποιοτικές μεθόδους τεύχη της σειράς *Qualitative Research Methods Series*, του εκδοτικού οίκου Sage (στη βιβλιοθήκη του Τμήματος ΕΜΜΕ).

Συγκρούσεις, Ταυτότητες και Πολιτισμός

Υπεύθυνος μαθήματος: Μπετίνα Ντάβου

Διδάσκουσα: Πατρίτσια Γερακοπούλου

Περιγραφή μαθήματος

Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές στην ψυχοκοινωνιολογική προβληματική που σχετίζεται με

- τις ομάδες (ορισμοί και είδη ομάδων, κύρια ερευνητικά ρεύματα)
- τις ομαδικές διεργασίες (αλλαγή και αντίσταση στην αλλαγή, ηγεσία, συνοχή, ομαδική απόφαση, κοινωνική επιρροή, συναισθηματική ζωή),
- την ταυτότητα (γνωστικές, ψυχοδυναμικές, φαινομενολογικές, κοινωνιολογικές, ψυχοκοινωνιολογικές κ.ά. προσεγγίσεις),
- τις διομαδικές σχέσεις (κοινωνικά στερεότυπα, ενδο-ομαδική ευνοιοκρατία, διομαδικός ανταγωνισμός, σύγκρουση, συνεργασία κ.ά., προβλήματα όπως οι προκαταλήψεις, οι διακρίσεις, ο ρατσισμός, κ.λπ.)
- την πολυπολιτισμική πραγματικότητα (π.χ. μετανάστευση και σχέσεις μεταξύ διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων (πλειονοτικών και μη), συνέπειες για την κοινωνική αλληλεγγύη και συνοχή).

Οι φοιτητές που θα το επιλέξουν πρέπει να έχουν προϋπάρχουσα γνώση σε βασικά μαθήματα ψυχολογίας της επικοινωνίας.

Βασική βιβλιογραφία

Blanchet A., Trognon A. (1997). *Ψυχολογία των ομάδων*. Αθήνα, Σαββάλας.

Κορδούτης, Π., Παυλόπουλος. Β. (Επιμ.). (2006). *Πεδία έρευνας στην κοινωνική ψυχολογία*. Αθήνα, Ατραπός.

Maisonpneuve J. (2001) *Εισαγωγή στην ψυχοκοινωνιολογία*. Αθήνα, Τυπωθήτω-Γ.Δαρδανός.

Μπακιρτζής Κ. (1997). *Η δυναμική της αλληλεπίδρασης στην επικοινωνία*. Αθήνα, Γκούτενμπεργκ.

Ναυρίδης Κλ., Χρηστάκης Ν. (Επιμ.). (1997). *Ταυτότητες: ψυχοκοινωνική συγκρότηση*. Αθήνα, Καστανιώτης.

Παπαστάμου, Στ. (Επιμ.). (1990). *Διομαδικές σχέσεις*. Αθήνα, Οδυσσέας.

- Τσαλίκου, Φ., Παυλοπούλου, Ι. (Επιμ.). (2004). *Ο συμμαθητής μου, η συμμαθήτριά μου από την άλλη χώρα*. Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
- Wetherell, M. (Επιμ.). (2004). *Ταυτότητες, ομάδες και κοινωνικά ζητήματα*. Αθήνα, Μεταίχμιο.
- Χαντζή, Αλ. (2005) *Διομαδικές σχέσεις*. Στο Στ. Βοσνιάδου (Επιμ.). *Εισαγωγή στην ψυχολογία*. Αθήνα, Γκούτενμπεργκ.
- Χρυσόχου, Ξ. (2005). *Πολυπολιτισμική πραγματικότητα. Οι κοινωνιοψυχολογικοί προσδιορισμοί της πολιτισμικής πολλαπλότητας*. Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

Βιωματικά Σεμινάρια στη Διαπροσωπική Επικοινωνία και τις Συγκρούσεις

Συντονιστές Σεμιναρίων:

Ελπίδα Ρίκου, Χαράλαμπος Τσέκερης

Οι φοιτητές που έχουν επιλέξει την κατεύθυνση είναι υποχρεωμένοι να συμμετάσχουν σε μια σειρά βιωματικών σεμιναρίων, τα οποία θα διεξαχθούν κατά τη διάρκεια του εαρινού εξαμήνου.

α) Διαπραγματεύσεις και Διαμεσολάβηση (Β' Εξάμηνο)

Διδάσκων: **Χαράλαμπος Τσέκερης**

Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές στις γενικές αρχές και προσεγγίσεις στο χώρο των διαπραγματεύσεων και των στρατηγικών διαμεσολάβησης. Μέσα από συζητήσεις, ασκήσεις και παρουσιάσεις περιπτωσιολογικών μελετών, εξετάζεται η εξελικτική φύση μιας διαπραγματευτικής διαδικασίας, στρατηγικές και επιμέρους τακτικές διαχείρισής της, ενώ αναλύονται θέματα όπως: διαφορές θέσεων εξουσίας, γνωστικές διεργασίες, πλαίσια και προκείμενες των μερών, επικοινωνιακές δεξιότητες που σχετίζονται με τη συμπεριφορά διαπραγμάτευσης σε διαφορετικά περιβάλλοντα (π.χ. εργασιακό περιβάλλον, ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο).

Επιστημονικά Περιοδικά στο χώρο της Διαμεσολάβησης & των Διαπραγματεύσεων

Conflict Resolution Quarterly

Group decision and negotiation

International Negotiation

Journal of Conflict Resolution

Negotiation Journal

Βασική Βιβλιογραφία:

Bercovitch, J. (2003). Mediation in international conflict. In W. Zartman & L. Rasmussen (Eds.), *Peacemaking in International Conflict* (pp. 125-153). Washington D.C.: United States Institute of Peace Press.

Bercovitch, J.(1996). *Resolving International Conflicts* (pp. 11-35). London: Rienner.

- Carnevale, P. & Pruitt, D. (1992). Negotiation and mediation. *Annual Review of Psychology*, 43, 531-582.
- Folger J. & Jones, T. (1994). *New Directions in Mediation: Communication Research and Perspectives* (pp. 222-227). London: Sage.
- Harris, K. & Carneveale, P. (1990). Chilling and hastening: The influence of third-party power and interests on negotiation. *Organization Behavior and Human Decision Processes*, 47, 138-160.
- Karambayya, R. & Brett, J. (1989). Managers handling disputes: Third-party roles and perceptions of fairness. *Academy of Management Journal*, 32 (4), 687-704.
- K. Kressel & D. Pruitt (Eds.), *Mediation Research: The Process and Effectiveness of Third-party Intervention* (pp. 166-189). San Francisco: Jossey Bass.
- Laue, J. (1990). The emergence and institutionalization of third-party roles in conflict. In J. Burton & F. Dukes (Eds.), *Conflict: Readings in Management and Resolution*. (pp.256-272). London: Mac Millan.
- Lewicki, R., Saunders, D. & Barry, B. (2005). *Negotiation*. McGraw-Hill/Irwin; 5 edition
- Marouda-Chatjoulis, A. & Humphreys P. (1997). Modelling the Process of Deciding in Real World Problems. In F. Stowell, R.I. Ison, R. Armson, J. Holloway, S.Jackson, S. McRobb *Systems for Sustainability* (pp. 141-146). New York and London: Plenum Press.
- Μαρούδα-Χατζούλη, Α., (2000). Νέες Θεωρητικές και Ερευνητικές Προσεγγίσεις στη Λήψη Προσωπικών και Ομαδικών Αποφάσεων. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 101, 227-241.
- Moore, C. (1996). *The Mediation Process: Practical Strategies for Resolving Conflict*. (2nd ed.) San Francisco: Jossey-Bass.
- Raiffa, H. (1982). *The Art and Science of Negotiation*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Wall, J. & Druckman, D. (2003) Mediation in peacekeeping missions. *Journal of Conflict Resolution*, 47 (5), 693-705.

β) Επεξεργασίες της σύγκρουσης με τα «εργαλεία» της σύγχρονης τέχνης

Διδάσκουσα: Ελπίδα Ρίκου

Τις τελευταίες δεκαετίες πολλοί εικαστικοί καλλιτέχνες και θεωρητικοί της τέχνης πραγματεύονται με το έργο τους ζητήματα κοινωνικών σχέσεων και υπογραμμίζουν είτε την ανάγκη για επανασυγκρότηση του κοινωνικού δεσμού είτε, αντίθετα, τη σημασία της ανάδειξης του κοινωνικού ανταγωνισμού και των συγκρούσεων κάθε είδους. Στις συναντήσεις μας θα εκκινήσουμε από αυτό τον επίκαιρο προβληματισμό του «κόσμου της τέχνης» αντλώντας έμπνευση από τα «εργαλεία» και τους τρόπους διαχείρισης παρόμοιων θεμάτων εκ μέρους των καλλιτεχνών με στόχο να επαναδιατυπώσουμε και να επεξεργαστούμε όψεις των συγκρούσεων που βιώνουμε καθημερινά σε διυποκειμενικό, διομαδικό, ευρύτερα πολιτικοκοινωνικό επίπεδο.

Οι συμμετέχοντες στο μάθημα θα κληθούν να συγκροτήσουν εννοιακά, να επεξεργαστούν με απλά μέσα (σημειώσεις, φωτογραφία, βίντεο κλπ.) και να παρουσιάσουν ατομικά ή ομαδικά projects που θα αναδεικνύουν σημαντικές για τους ίδιους πλευρές του συνολικότερου προβληματισμού τους γύρω από τη σύγκρουση.

Βασική Βιβλιογραφία

- Bishop, C. (2008), *Ανταγωνισμός και Σχεσιακή Αισθητική*. Στο Σταυρακάκης Γ. & Σταφυλάκης Κ. (επιμ.), *Το πολιτικό στη σύγχρονη τέχνη*. Αθήνα: Εκκρεμές.
- Bourriaud, N. (1998), *Relational Aesthetics*. Παρίσι: Les Presses du Reel.

